

10 מרץ 2016
סימוכין : 31200

לכבוד
אלוף רוני נומה
מפקד הגדה המערבית

באמצעות דוא"ל: pniot-tzibur@mail.idf.il ובאמצעות פקס : 02-5305724

הנדון : בהול - הטלת כתר על הישובים חג'ה וקדום

1. הרינו לפנות אליך מטעם המוקד להגנת הפרט, בעניין כתר שהוטל אתמול ה-9.3.2016, בשעות הלילה, על היישוב חג'ה ובעקיפין על כפר קדום.

2. על פי כתבה שהתפרסמה בעיתון "הארץ" אתמול, ה-9.3.2016 :

"בתגובה לפיגועים, צה"ל הטיל כתר לא מוגבל בזמן על הכפרים מהם יצאו מבצעי הפיגועים ביפו ובפתח תקוה. לפי המדיניות הצבאית, לא תותר הכניסה או היציאה מהכפרים, אלא במקרים הומניטאריים."

ראה : <http://www.haaretz.co.il/news/politics/1.2876873>

3. היישוב חג'ה שבנפת קלקיליה, מונה כ-3,500 תושבים.

4. בשל הכתר נותר היישוב חג'ה מושבת. תושבי חג'ה אינם יכולים להיכנס ליישוב או לצאת ממנו. הלימודים בבתי הספר התיכוניים לא מתקיימים. סטודנטים אשר לומדים באוניברסיטאות ונמצאים ביישוב נשארו בבתיהם ותושבים אשר עובדים מחוץ ליישוב לא יצאו לעבודתם.

5. היישוב השכן לחג'ה הינו כפר קדום, יישוב המונה כ-4,000 תושבים. הדרך היחידה המובילה לכפר קדום עוברת דרך היישוב חג'ה. הטלת הכתר על היישוב חג'ה וסגירת הדרכים המובילות אליו, יצרה כתר גם על כפר קדום.

6. מדיניות זו סותרת התחייבויות מפורשות של המדינה לבית המשפט העליון בתשובה לעתירה לבג"ץ של האגודה לזכויות האזרח בישראל נגד הכתר שהוטל על העיר שכם (בג"ץ 7577/06). יודגש כי העתירה עסקה בכתר שהגבלותיו היו קלות יותר מההגבלות המוטלות כרגע על היישובים חג'ה וכפר קדום היות ודובר בהגבלות על קבוצת גיל מסוימת וכן כי על פי תגובת המדינה לעתירה מיום 7.1.2007 :

"לעניין זה יודגש כבר עתה, כי המונח "כתר", ככלל, אין משמעו, איסור גורף על יציאה וכניסה משטח מסוים, אלא **מדובר בהתניית התנועה אל ומחוץ לאותו אזור בבידוק בטחוני**. דהיינו, כתר על העיר שכם, משמעה, הצבת מחסומים וחסימות המונעים מעבר חופשי אל ומחוץ לעיר שכם, אך **מאפשרת את המעבר אל ומחוץ לעיר בכפוף לבדיקה בטחונית**".

סעיף 15 לתגובת המדינה הנמצאת ב: <http://www.hamoked.org.il/items/8711.pdf>

7. בהמשך התגובה נאמר כי הטלת הכתר עוגנה בהכרזה של מפקד כוחות הצבא וכמו כן (בסעיף 19) כי :

"הטעמים להטלת כתר, ולניתוק תאי שטח מסוימים זה מזה, הינם **טעמים ביטחוניים מובהקים**. צעדים אלה נועדו להקשות על מחבלים וגורמים עוינים שונים את האפשרות לצאת מתוך השטח המכותר באופן חופשי ובלתי מפוקח, בדרכם לביצוע פיגועים, וכן נועדו הם להקשות עליהם, לאחר ביצוע פיגוע, להימלט לתוך שטח מסוים (בעיקר שטחי A ו-B). כמו כן, הכתרים מקשים על תכנון פיגועים, על העברת הוראות לביצוע פיגועים, על העברת אמצעי לחימה ממקום למקום, וכדומה. מטעמים אלה, החיוניים לביטחון האזור, ננקט אמצעי זה"

8. התגובה אף מדגישה כי הסיבה להטלת הכתר דווקא על העיר שכס הינה הפיכתה של העיר ל"בירת טרור" וכי הודות לכתר "סוכלו בשנים האחרונות עשרות ואף מאות פיגועי חבלה שכוונו נגד מטרות ישראליות".

9. בנוגע לטענת העותרת כי הטלת הכתר הינה בבחינת ענישה קולקטיבית, תשובת המדינה היתה חדה וברורה:

86. דין טענה זו להידחות. אכן, אין מחלוקת שכללי המשפט הבינלאומי המנהגי אוסרים על ענישה קולקטיבית. עם זאת, וכפי שפורט לעיל, הרי שאין מדובר, במקרה דנן, בענישה כלשהי כלל ועיקר, אלא בפעולות מנע ביטחוניות הננקטות מכוח סמכותו וחובתו של המפקד הצבאי להגן על כלל תושבי אזור יהודה והשומרון, כמו גם על מדינת ישראל ותושביה.

87. כפי שהקמת מחסומים וביצוע בידוק בטחוני סביב העיר שכס וסביבתה אינה אמצעי ענישה קולקטיבי, וטענות בעניין זה כבר הועלו ע"י העותרת **בפרשת עלאוּנה** ולא התקבלו, כך גם מגבלות התנועה המוטלות במסגרת כתר זה, מעת לעת, ובהתאם לנסיבות הביטחוניות המשתנות באזור, אינן מהוות ענישה קולקטיבית. הפגיעה אינה המטרה שבהטלת המגבלות, התכלית היא בטחונית והפגיעה היא נלווית לאמצעי הנקט. נשוב ונדגיש, כי הוחלט, כיום, שמגבלות תנועה על תושבים בין גילאים מסוימים יוטלו על בסיס מידע קונקרטי לפיו קיים מידע על מפגע המחפש לעשות דרכו אל מחוץ למרחב.

88. העותרת מבקשת ללמוד מהעובדה שמדובר בהגבלה גורפת, כי מדובר בסנקציות עונשיות-קולקטיביות, אולם אין כך הדבר.

89. קיימת אבחנה בין אלמנטים ביטחוניים-מניעתיים לבין אלמנטים עונשיים. על אבחנה זו עמד בית המשפט הנכבד במסגרת בג"ץ 1113/90 **שוא נ' מפקד כוחות צה"ל בחבל עזה**, פ"ד מד(4) 590, שם כוונה העתירה נגד עוצר אשר הוטל מזי לילה על חבל עזה. העותרים שם טענו, בין השאר, כי הטלת העוצר הנמשך מיועדת לשמש סנקציה, ולא להשגת מטרה זו מסורה הסמכות האמורה בידי המשיב. בית המשפט העליון קבע בפסק דינו באותה עתירה, שאילו היה מדובר בסנקציה, הדבר היה אסור.

10. גם אם המוקד אינו מסכים לכל אשר כתוב בסעיפים אלה לתגובת המדינה, דומה כי לא ניתן לחלוק על כך שהטלת הכתר סביב היישוב חג'ה ומניעה גורפת של הכניסה ליישוב והיציאה ממנו של תושביו והטלת הכתר זה פקטו על כפר קדום הינה סנקציה עונשית קולקטיבית ולא אלמנט ביטחוני-מניעתי.

11. לאור כל האמור לעיל, המוקד להגנת הפרט דורש את ההסרה המיידית של המגבלות של הכתר סביב היישוב חג'ה והפסקת הענישה הקולקטיבית של תושבי חג'ה וכפר קדום.

12. היה והכתר לא יוסר באופן מידי, בכוונת המוקד לפנות לערכאות בעניין זה. לצורך כך, נבקש להעביר לידינו את ההכרזה או הצו מכוחם מוטל הכתר על היישוב ואת כל הנימוקים להטלתו.

בתודה מראש,

דין עילם, עורך דין

העתקים:

ח"כ משה יעלון, שר הביטחון
אלי"מ דורון בן-ברק, יועמ"ש הגדה המערבית

